

Πρόσφατα, παρακολούθησα σε δελτίο ειδήσεων, το παρακάτω θέμα, που μου κέντρισε το ενδιαφέρον: «Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Κάρολος Παπούλιας δέχθηκε σήμερα, 27.9.2011, μαθητές και φοιτητές που διακρίθηκαν σε διεθνείς μαθηματικούς διαγωνισμούς, τους οποίους συνόδευε το Διοικητικό Συμβούλιο της Ελληνικής Μαθηματικής Εταιρείας».

Αυτοί οι νέοι και ειδικά τα δίδυμα αδέλφια, Θεόδωρος και Νικολέτα Αναγνώστου, μόλις 15 ετών, με έκαναν να νοιώσω θαυμασμό και περηφάνια. Για λίγο έπαψα να ακούω τις υπόλοιπες ειδήσεις «καθημερινής τρέλας». Όμως, μετά από λίγο, άρχισα να σκέφτομαι τι μέλλον προσφέρει η Ελλάδα στα δύο αδέλφια και αισθάνθηκα βαθύτατη θλίψη. Αν αυτά τα παιδιά ζούσαν στην Αγγλία, ή στις ΗΠΑ, θα είχαν ήδη μια υποτροφία (για παράδειγμα), στο MIT ή στο London School of Economics, γιατί σε αυτές τις χώρες αυτός ο πλούτος δεν μένει αναξιοποίητος. Απόδειξη είναι η θετική κατάληξη ενός άλλου νέου, άνεργου, ειδήμονα στους υπολογιστές, που πήγαινε, μάταια, από εταιρία σε εταιρία ψάχνοντας για δουλειά, μέχρι που τον πήραν οι Αμερικάνοι στις ΗΠΑ να δουλέψει στο Facebook.

Το πιο πολύτιμο αγαθό που έχει η Ελλάδα δεν είναι τα νησιά και ο ήλιος. Είναι οι νέοι που προδομένοι από τις κυβερνήσεις αυτής της χώρας, μένουν στο περιθώριο ή οδηγούνται στην μετανάστευση, στη ξενιτιά (Βλ. Brain Drain* παρακάτω).

Όμως, παρά την θλιβερή πραγματικότητα μέσα στην οποία ζούμε, δεν σημαίνει πως δεν υπάρχουν θεραπείες για την πάσχουσα οικονομία της Ελλάδας.

Η «ποινικοποίηση» της επιχειρηματικότητας, η εκτεταμένη φοροδιαφυγή, η διαφθορά, η μηδενική ανάπτυξη, το τεράστιο και αντιπαραγωγικό κράτος, σε συνάρτηση με τις (εσκεμμένα;) άτολμες ή ανήμπορες πολιτικές δυνάμεις- κυβερνήσεις μας έριξαν σε ξέρα. Ήταν απλώς θέμα χρόνου. Για ακόμα μια φορά ο Ελληνικός λαός εκβιάζεται από την πολιτεία για την «σωτηρία» του και η Ελληνική κυβέρνηση ζητά, ξανά, απεγνωσμένα βοήθεια, υποσχόμενη ότι αυτή την φορά θα κάνει ότι χρειαστεί, για να πάρει τα «δανεικά». Μέχρι την επόμενη δόση. Ο χρόνος περνά και οι εν δυνάμει λύσεις μένουν στα συρτάρια:

Συνεργασίες για την Απασχόληση (Partnerships for Jobs)

Η κρίση της μακροχρόνιας ανεργίας ήδη διαμορφώνεται και όλα δείχνουν ότι θα βρεθεί στα μεταπολεμικά επίπεδα. Το τεράστιο πρόβλημα της ανεργίας έχει οδηγήσει στην δημιουργία του Παγκόσμιου Συμφώνου Απασχόλησης, το οποίο εγκρίθηκε από τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας, η οποία δίνει μεγάλη έμφαση στην επιτάχυνση της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης, βιώσιμων συστημάτων κοινωνικής προστασίας, στο σεβασμό των προτύπων εργασίας και του κοινωνικού διαλόγου. Ενώ οι διεθνείς αυτές πρωτοβουλίες είναι εξαιρετικά σημαντικές, σε εθνικό επίπεδο δράσης είναι ζωτικής σημασίας. Με απλά λόγια, οι κυβερνήσεις πρέπει να εστιάσουν σε αναπτυξιακές πολιτικές στην αγοράς εργασίας που θα υποστηρίξουν και θα ενθαρρύνουν πρακτικές πρωτοβουλίες που θα βοηθήσουν τους ανθρώπους να επανέλθουν στην αγορά εργασίας μακροπρόθεσμα. Η εμπειρία μας δείχνει ότι η συνεργασία μεταξύ δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης και ιδιωτικών γραφείων ευρέσεως εργασίας ενισχύει την συμμετοχή στην αγορά εργασίας και αυξάνει το ποσοστό της μετάβασης από την ανεργία στην εργασία. Αυτές οι εταιρικές σχέσεις επενδύουν από κοινού για την επαγγελματική κατάρτιση και τη βελτίωση των δεξιοτήτων των ανέργων. Με τις κατάλληλες δεξιότητες, οι άνεργοι βελτιώνουν τις πιθανότητές τους να επανενταχθούν στην αγορά εργασίας. Οι εταιρικές σχέσεις, επίσης, διασφαλίζουν ότι οι κατάλληλοι άνθρωποι παίρνουν τις σωστές θέσεις εργασίας, στηρίζοντας τόσο τους εργαζόμενους, όσο και τις επιχειρήσεις κατά τη διάρκεια της ανάκαμψης.

Η άμεση υλοποίηση των ΣΔΙΤ:

Οι Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.- Ν. 3389/2005) αποτελούν μορφές συνεργασίας των Δημοσίων Αρχών με επιχειρήσεις του Ιδιωτικού Τομέα, που αποσκοπούν

στην εξασφάλιση του σχεδιασμού, της χρηματοδότησης, της κατασκευής, της διαχείρισης, λειτουργίας ανακαίνισης ή συντήρησης δημοσίων υποδομών αλλά και στην παροχή υπηρεσιών σε διαφόρους τομείς της εθνικής οικονομίας, με μακροπρόθεσμες δεσμεύσεις. Με τον νόμο 3389/2005, φαινομενικά άνοιγε ο δρόμος για την Σύμπραξη Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα. Ήταν προς τη σωστή κατεύθυνση αλλά στη πράξη λειτούργησε σαν ένας ακόμα γραφειοκρατικός μηχανισμός και σαν εναλλακτικός τρόπος δανεισμού και μετακύλισης χρέους στο μέλλον. Τελικά δεν απέφερε κανένα αποτέλεσμα και αυτοματαιώθηκε σαν θεσμός. Ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα της δημόσιας διοίκησης είναι η πολυπλοκότητα της νομοθεσίας. Όλες οι κυβερνήσεις έχουν υποσχεθεί απλοποίηση και όλες ψηφίζουν νόμους, τροπολογίες, προεδρικά διατάγματα και επικρατεί ένα χάος. Είναι δε αδύνατο κάποιος να εμπιστευτεί το Ελληνικό κράτος και να έρθει να επενδύσει καθώς δεν ξέρει τι θα πληρώνει, όχι σε 10 χρόνια αλλά ακόμα και αναδρομικά. Είναι δε μεγάλο πρόβλημα και για τους δημόσιους υπαλλήλους καθώς είναι αδύνατον να γνωρίζουν το έργο που καλούνται να εκτελέσουν καθώς αλλάζει κάθε μέρα. (5)

Πρέπει να γίνει ευρύτερα σαφές ότι:

• Τα έργα ΣΔΙΤ είναι Δημόσια Έργα. Και ως τέτοια διαθέτουν ειδική ΣΑΕ στο Πρόγραμμα Δημόσιων Επενδύσεων . Δημόσια έργα τα οποία έρχονται μπροστά στον χρόνο συμβάλλοντας τώρα που απεγνωσμένα την χρειαζόμαστε, στην ανάπτυξη.
• Αποτελούν μέθοδο χρηματοδότησης των Δημόσιων Έργων και όχι τρόπο ανάπτυξης τους και πολύ περισσότερο δεν έχουν ιδεολογικό περιεχόμενο.
• Ο Ιδιώτης που εκτελεί τα έργα ΣΔΙΤ αναλαμβάνει πλήρως την ευθύνη του έργου που κατασκεύασε και ως προς το αποτέλεσμα και ως προς την λειτουργία του και μάλιστα με ρήτρες απόδοσης και πληρότητας του έργου, αντί της απλής παράδοσης στον Δημόσιο Τομέα που τις περισσότερες φορές ανακαλύπτει κακοτεχνίες μετά ή δεν μπορεί να τα λειτουργήσει και τα εγκαταλείπει ή ζητά πρόσθετες προσλήψεις, επενδύσεις κ.λπ.
• Εναλλακτικά στις ΣΔΙΤ θα έπρεπε σε βάθος χρόνου να περιμένουμε κάποτε (;) να υπάρξει η αναγκαία συσσώρευση πόρων ή ο δημόσιος δανεισμός που θα χρηματοδοτούσε την εκτέλεση τους, κατ' οικονομία, αποσπασματικά, τμηματικά και συνήθως άκαιρα έχοντας πλέον απολέσει μερικώς η εν όλο την αναπτυξιακή τους δυναμική και ωφελιμότητα.
• Με τα έργα ΣΔΙΤ η κυριότητα του έργου παραμένει στο Δημόσιο . Συνεπώς δεν "ξεπουλιέται" τίποτε, πολύ περισσότερο αυτό που δεν έχουμε ή που δεν μπορούμε να αναπτύξουμε και κυρίως να λειτουργήσουμε .
• Η προσφυγή στην μέθοδο ΣΔΙΤ δεν σημαίνει απαραίτητα τέλη χρήσης, διόδια κ.λπ. Η τμηματική αποπληρωμή του έργου και της λειτουργίας του μπορεί να προκύψει και αποκλειστικά από το ΠΔΕ.
• Είναι σοφιστεία ότι τα έργα ΣΔΙΤ εκ της φύσεως τους είναι εν γένει ακριβότερα. (1)

Ποιο συγκεκριμένα:

• Θα πρέπει οι ΟΤΑ να αξιοποιήσουν τον θεσμό
• Να αναπτυχθούν ΣΔΙΤ κοινωνικού στόχου, πχ. υγεία, παιδεία, κράτος πρόνοιας, κ.λπ.. Private Social Public Partnerships (PSPP).
• Να γίνει αξιοποίηση των Δημόσιων εκτάσεων
• Να δοθούν φορολογικά κίνητρα στις επιχειρήσεις.
• Να γίνει πράξη η απλοποίηση της νομοθεσίας, βλ. Ν. 3389/2005

Για την εφαρμογή του Ν. 3389/2005, δημιουργήθηκαν δυο νέα διοικητικά όργανα για την σωστή ρύθμιση του νόμου. Αυτά τα όργανα είναι: η Διυπουργική Επιτροπή για τις ΣΔΙΤ, (ICPPP), και η Ειδική Γραμματεία ΣΔΙΤ, (SSPPP).

Η Διυπουργική Επιτροπή, (ICPPP), είναι ένα κυβερνητικό όργανο, το οποίο καθορίζει την κυβερνητική πολιτική σε σχέση με την κατασκευή δημόσιων έργων και την παροχή δημόσιων υπηρεσιών, που χρηματοδοτούνται εξ' ολοκλήρου ή εν μέρει, από ιδιωτικά κεφάλαια. Αποτελείται από τρία τακτικά μέλη: τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών, ο οποίος επίσης προεδρεύει της επιτροπής και εποπτεύει το έργο, τον Υπουργό Ανάπτυξης και τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.

Η Ειδική Γραμματεία, (SSPPP), είναι ένα διοικητικό όργανο, το οποίο ανήκει στο υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών και βοηθά την Διυπουργική, (ICPPP), στην εκτέλεση των καθηκόντων του, καθώς και τους δημόσιους οργανισμούς στις διαδικασίες ανάθεσης, σύναψης και εκτέλεσης μιας σύμβασης ΣΔΙΤ. (2)

Στην Ελλάδα, οι οικονομικές δυσκολίες είναι βαθύτερες από τις άμεσες επιπτώσεις της πρόσφατης κρίσης και η δημοσιονομική εξυγίανση
επείγουσα. Δυσκολίες που διαρκούσαν χρόνια, με την κρίση, κατέστησαν την Ελλάδα σημαντικά πιο εκτεθειμένη από άλλες χώρες. Εκτός από τη σοβαρότητα των δημοσιονομικών προβλημάτων της, η Ελλάδα, κατά τα τελευταία χρόνια, έχασε την διεθνή της ανταγωνιστικότητα, με αποτέλεσμα τη διεύρυνση στα ελλείμματα τρεχουσών συναλλαγών, την επιδείνωση στο διεθνές εμπόριο, και ένα φτωχό ρεκόρ στις εισερχόμενες άμεσες ξένες επενδύσεις.(FDI). Οι ρυθμίσεις της αγοράς στην Ελλάδα είναι από τις αυστηρότερες στην περιοχή του ΟΟΣΑ και εμποδίζει τον ανταγωνισμό.

Επιπλέον, σύμφωνα με τον τελευταίο συγκεντρωτικό δείκτη του ΟΟΣΑ, έχει σημειωθεί

ελάχιστη πρόοδος από τις αρχές της δεκαετίας για την μετάβαση σε ένα ρυθμιστικό πλαίσιο υπέρ του ανταγωνισμού. Αυτό κρατά πίσω την παραγωγικότητα και επηρεάζει την ανάπτυξη, περιορίζοντας την είσοδο και την επέκταση των παραγωγικών εταιρειών, αναστέλλοντας τις
ξένες επενδύσεις και συμβάλλοντας στην κακή καινοτομία

Ο ΟΟΣΑ πρότεινε ένα σχέδιο δράσης από μεταρρυθμίσεις που λειτούργησαν σε άλλες χώρες, (Στο τέλος του κειμένου υπάρχει η σχετική βιβλιογραφία).(3)

Ως τόσο οι ερωτήσεις που χρήζουν απάντηση, είναι:

Πως θα αντιστρέψουμε-αποτρέψουμε την μετανάστευση των νέων με τεχνικές δεξιότητες και γνώσεις; (Brain Drain- Φυγή Ανθρώπινου Κεφαλαίου)*

Τι είναι απαραίτητο να γίνει ώστε να δημιουργηθούν θέσεις εργασίας;

Πως θα δημιουργηθούν δίκτυα π.χ. σε προσομοιώσεις υπολογιστών που έχουν γίνει ένα χρήσιμο μέρος της μαθηματικής διαμόρφωσης πολλών συστημάτων στη φυσική (υπολογιστική φυσική), την αστροφυσική, τη χημεία και τη βιολογία, ανθρώπινα συστήματα στα οικονομικά, την ψυχολογία, τις Κοινωνικές Επιστήμες, την εφαρμοσμένη μηχανική κ.ά.;

Μια απάντηση είναι ότι, σε άλλες χώρες, οι ΣΔΙΤ δουλεύουν ασταμάτητα στην δημιουργία αναπτυσσόμενων βιομηχανιών. Χρειάζεται ισχυρή βούληση από πλευράς κυβέρνησης στην αναζήτηση ιδιωτών που θα συμβάλλουν π.χ. στην επανεκκίνηση της γεωργίας, καθώς ο κλάδος που απαρτίζεται από μικρομεσαίους αγρότες, είναι εντελώς περιθωριοποιημένος.

Πρέπει να δοθούν κίνητρα για την μετασκευή εκατοντάδων γερασμένων κτιρίων και υποδομών, με καθαρές εναλλακτικές μορφές ενέργειας έτσι ώστε η χώρα να είναι αποδοτική και να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας.

Το κλειδί στο θέμα του περιβάλλοντος είναι να το κοιτάξουμε από οικονομικής πλευράς. Οι αντίπαλοι της πράσινης ενέργειας, όπως τις βιομηχανίες κολοσσούς κ.ά., στηρίζονται στο επιχείρημα πως δεν είναι εφικτό να συνεχίσουν να έχουν κέρδη και να τα αυξάνουν ενώ παράλληλα να μειώνουν τα αέρια του θερμοκηπίου στην ατμόσφαιρα, οπόταν το μεταθέτουν για το μέλλον. Με τα κατάλληλα κίνητρα θα αναγκαστούν να αναθεωρήσουν τις απόψεις τους, προσπαθώντας να βρουν τρόπους να δημιουργήσουν κερδοφόρες αλλαγές, σκεπτόμενοι: «Πως θα αυξήσω τα κέρδη μου κατά ένα δολάριο; Πως θα φτιάξουμε κερδοφόρες επιχειρήσεις; Πως θα αξιοποιήσουμε περισσότερους ανθρώπους στην εργασία;» (4)

Σε αυτό, ο Πρόεδρος Κλίντον ισχυρίζεται ότι οι καθαρές εναλλακτικές μορφές ενέργειας όπως η αιολική και η ηλιακή «θα μπορούσαν να δημιουργήσουν 6 έως 8 φορές παραπάνω θέσεις εργασίας», σε αντίθεση με την ενέργεια με βάση τον άνθρακα. Στην Ελλάδα, αντί να εκμεταλλευτούμε τα γεωγραφικά μας πλεονεκτήματα και να πρωτοπορήσουμε στις ΑΠΕ, παραδίδουμε στους Γερμανούς, για δικό τους όφελος, το μέλλον της χώρας μας έναντι πινακίου φακής. «Πιστεύω πως η Ελλάδα έχει δυνατότητες στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Κάποιες χώρες θα κυριαρχήσουν σε αυτή την αγορά και θα ηγηθούν σε αυτό το πεδίο και η Ελλάδα μπορεί να το κάνει αυτό. Υπάρχουν επενδύσεις, που θα μπορούσαν να ενδιαφέρουν Αμερικανούς». Χίλαρι Κλίντον, (19-07-2011, Νέοι Φάκελοι-Σκαι TV)

Στον ανεπτυγμένο κόσμο, ο Κλίντον λέει ένα «τεράστιος αριθμός των θέσεων εργασίας" μπορεί να δημιουργηθεί από νέες δεσμεύσεις για την ενεργειακή απόδοση. Η πράσινη φορολογική μεταρρύθμιση θα πρέπει να είναι μέρος της ελληνικής απάντησης στην οικονομική κρίση. Να ενισχυθεί η προσπάθεια της περιβαλλοντικής χρηματοδότησης, με την εφαρμογή των αρχών: Ο Ρυπαίνων πληρώνει και ο χρήστης πληρώνει. Έτσι, αυτό θα μειώσει την πίεση στον εξαιρετικά περιορισμένο κρατικό προϋπολογισμό, καθώς και την εξάρτηση και σπατάλη των πόρων της ΕΕ.
Δυστυχώς, οι μεγάλες αστοχίες στην επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων και των στατιστικών αναθεωρήσεων έχουν οδηγήσει σε ένα σοβαρό πρόβλημα αξιοπιστίας. Υπάρχει κρίση εμπιστοσύνης των Ελλήνων στην κυβέρνηση. Η έλλειψη διαφάνειας, η πολιτικοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών και η ανύπαρκτη λογοδοσία κάνει οποιαδήποτε προσπάθεια μεταρρύθμισης να αντιμετωπίζεται με δυσπιστία από την κοινή γνώμη.

Αυτό δημιούργει εύλογους φόβους για την άνιση κατανομή του βάρους της προσαρμογής και τις άδικες θυσίες που ζητούνται από τους πολίτες.(3)

Ως τόσο, πρέπει να παραδεχτούμε πως πολλά εμπόδια είναι δημιούργημα συντεχνιών,

καρτέλ και συνδικαλιστικών οργανώσεων που αντιτίθενται σε ΣΔΙΤ. Διαμαρτυρίες από τις τοπικές κοινότητες και ΜΚΟ έχουν δημιουργήσει ένα εμπόδιο στην αυτή τη διαδικασία. Είναι ζωτικής σημασίας οι επενδυτές καθώς και οι δημόσιες αρχές που συμμετέχουν, να παρουσιάσουν με διαφάνεια την ατζέντα τους, να εξηγήσουν και να εκπαιδεύσουν όλους τους
παράγοντες που εμπλέκονται πριν από την επιδίωξη μιας τέτοιας εταιρικής σχέσης. Οι ανάγκες αυτές πρέπει να αντιμετωπιστούν πριν το έργο αρχίσει να υλοποιείται.

Οι Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.- Ν. 3389/2005) αποτελούν μορφές συνεργασίας των Δημοσίων Αρχών με επιχειρήσεις του Ιδιωτικού Τομέα, που αποσκοπούν στην εξασφάλιση του σχεδιασμού, της χρηματοδότησης, της κατασκευής, της διαχείρισης, λειτουργίας ανακαίνισης ή συντήρησης δημοσίων υποδομών αλλά και στην παροχή υπηρεσιών σε διαφόρους τομείς της εθνικής οικονομίας, με μακροπρόθεσμες δεσμεύσεις

Για αυτό, πρέπει άμεσα να απλοποιηθεί και να συγκεκριμενοποιηθεί η νομοθεσία σε όλους τους τομείς και κυρίως στο φορολογικό, επενδυτικό τομέα. Με τις ΣΔΙΤ, ένας μεγάλος αριθμός πολιτών γίνονται κοινωνικοί επενδυτές, σε αντίθεση με τους μετόχους των ιδιωτικών εταιριών. Οι Συμπράξεις Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα, έχουν αποδειχθεί ότι ευεργετούν όχι μόνο για το δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα, αλλά ...κυρίως τους πολίτες.

Michael Finn

Βιβλιογραφία και πηγές:

1. Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ ΟΙ ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ & ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ.ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ. Του Δ. Γεωργαράκη, μέλους της ΟΔ για το ΕΣΠΑ του ΤΕΕ.
2. ΣΔΙΤ, βάση της Ελληνικής νομοθεσίας, Απόστολος Γεωργιάδης & Συνεργάτες, Δικηγορικό Γραφείο, Αθήνα, Ελλάδα 2006
3. ΟΟΣΑ, www.oecd.org/ 44785912.pdf , 43316553.pdf.
4. Clinton Global Initiative.
5. Η Αξιοποίηση των ΣΔΙΤ, του Γιώργου Πανώρια
-The role of ODA: Promoting Private investment for Development
- Joseph Stiglitz: New Bridges across the Chasm www.worldbank.org
- www.oecdobserver.org
- Institute of International Finance: Συμφωνία της 21 Ιουλίου για την Ελλάδα
- http://iif.com/download.php?id=l4CaNrPkuFY=
- PUBLIC-PRIVATE-PARTNERSHIPS: RISKS TO THE PUBLIC AND PRIVATE SECTOR by The Louis Berger Group, Inc.